

Informatie en verslag van de bewonersavonden over Roekenoverlast

in Leek/Tolbert Gehouden op 10 februari. Ca. 50 belangstellenden

Grijpskerk Gehouden te Zuidhorn op 15 februari 2022. Ca 15 belangstellenden

Aanwezig: namens gemeente Westerkwartier: Pina Dekker, Ragna van Sonsbeek en Truus Wilbrink

Namens Witteveen Advies: Niek Heijnen

Aanleiding:

Op verschillende locaties in de gemeente Westerkwartier wordt roekenoverlast ervaren. De gemeente heeft geen vastgesteld roekenbeheer. In 2021 heeft de gemeente een verkenning uit laten voeren naar de overlast en mogelijke beheerlocaties door Witteveen advies. Uitgangspunt is de overlastmeldingen in 2021.

Twee dorpen springen er uit wat betreft het aantal meldingen; Leek/Tolbert en Grijpskerk.

In de beide bijgevoegde presentaties wordt dieper ingegaan op de situatie in beide dorpen. Hieronder staat een korte samenvatting van de presentaties en de gestelde vragen en antwoorden.

Westerkwartier	
aantal klachten per dorp 2021	
Leek	71
Tolbert	64
Grijpskerk	34
Niezijl	6
Marum	5
Ezinge	3
Den Horn	2
Aduard	1
Feerwerd	1
Groote gast	1
Noordhorn	1
Oldehove	1
Zuidhorn	1
totaal	191

Samenvatting presentatie Witteveen advies

Roeken leven in kolonies. Deze kolonies zijn beschermd voor de Wet Natuurbescherming. Het aantal roekenkolonies in Nederland neemt af, behalve in het noorden van Nederland.

Er is een verkenning gedaan naar de mate van de overlast op de locaties waar de meeste meldingen zijn gedaan. Vervolgens is gekeken naar het beschikbaar zijn van mogelijke beheerlocaties. Dit zijn locaties waar de roeken naartoe verjaagd en gelokt kunnen worden en waar ze minder voor overlast zorgen.

Het verjagen en lokken naar beheerlocaties mag alleen met een ontheffing van de provincie. Hiervoor is een goed beheerplan nodig waarin wordt beschreven hoe dit verjagen gebeurt.

Om het verjagen te laten slagen zijn vrijwilligers nodig. Het kost vrijwilligers niet veel inspanning, het effect is groter en de kosten zijn lager. De vrijwilligers krijgen tzt instructie hoe dit werkt.

Het is niet de bedoeling dat mensen hier zelf mee aan de slag gaan. Dit is een overtreding van de wet natuurbescherming. Bovendien kunnen de roeken zich dan verspreiden met het gevolg dat er meer overlastlocaties bij komen.

Er zijn positieve ervaringen bij andere gemeenten, maar er is geen garantie dat het plan werkt.

Toelichting op het vervolg

Voor een toelichting op het proces wordt het woord aan Pina Dekker gegeven.

In 2019 heeft het college besloten om nog niet over te gaan tot roekenbeheer, maar wel vinger aan de pols te houden en te inventariseren wat, waar en hoeveel klachten er zijn. Op basis van het aantal klachten heeft het college opdracht gegeven tot een verkenning en gevraagd om een advies uit te werken in drie scenario's. De verkenning is uitgevoerd door Witteveen Advies.

De drie scenario's zijn:

1. Te duur & te onzeker: geen gemeentelijk roekenbeheer
2. Investeren in gemeentelijk roekenbeheer: alleen op locaties met grote overlast ingrijpen (langjarig)
3. Investeren in gemeentelijk roekenbeheer, op alle overlastlocaties ingrijpen (4 jaar)

Voor alle scenario's wordt een afweging gemaakt waarbij de risico's en de kans op succes een rol spelen. De inbreng van de omwonenden wordt meegenomen in dit advies. De inzet van vrijwilligers zorgt ervoor dat het plan minder kost en meer kans van slagen heeft.

In maart vindt nog een avond plaats met de omwonenden van mogelijke beheerlocaties.

Het streven is om nog voor de gemeenteraadsverkiezingen een voorstel aan het college voor te leggen over deze scenario's. Als het college met het voorstel instemt, gaat het voorstel vervolgens door naar de raad, die het uiteindelijke besluit moet nemen.

Als de raad besluit om te investeren in gemeentelijk roekenbeheer, wordt het beheerplan gemaakt en ontheffing gevraagd bij de provincie. Als de ontheffing wordt afgegeven kunnen de roeken volgens het plan verjaagd worden. Dit vindt dan plaats begin 2023.

Als de gemeenteraad niet instemt kan er niet ingezet worden op een beheerplan.

Wat kunt u zelf doen?

- Aanmelden als vrijwilliger via roeken@westerkwartier.nl
- Informatie delen met andere wijkbewoners
- Blijven melden van overlast via www.westerkwartier.nl
- Voorkomen illegale verstoring
- Contact met raadsleden
- Inspraak in gemeenteraad

Gestelde vragen:

Vragen over de mogelijkheden om roeken te verplaatsen:

Hoe gaat lokken naar een beheerlocatie?

Het lokken gaat visueel op geur door de oude nesten op de beheerlocatie op te hangen en op geluid door lokgeluiden te laten horen.

Gaat de gemeente alleen nesten verwijderen of ook bepaalde takken snoeien?

Het snoeien van takken is geen onderdeel van het beheerplan. Het beheerplan gaat ervan uit dat de gemeente beheerlocaties geschikt maakt en actief roeken gaat lokken. De nesten op de overlastlocaties worden weggehaald en op de nieuwe locatie opgehangen.

Waarom hebben ze de voortakken niet uit de bomen gehaald zodat de roeken geen nesten meer kunnen bouwen?

Je mag niet zomaar gezonde bomen snoeien, tenzij er b.v. essentaksterfte is. En de roek is een beschermde vogel. Het leefgebied van de roek mag niet verstoord worden. Ook de nesten van de roeken zijn beschermd, ook als ze niet gebruikt worden.

Als een nest uitgewaaid is, mag de boom dan wel gekapt worden?

Een boom mag alleen gekapt worden als daar een goede reden voor is.

Kun je de bomen zo snoeien dat de roek er geen nest meer kan bouwen?

In principe is dit mogelijk, maar dat kan ten koste gaan van het aanzien van de boom. En het is de vraag hoe bomenbeheerders daartegenaan kijken.

Roeken kunnen met een speciale zaklamp verjaagd worden. Kunnen er i.p.v. zaklampen ook bouwlampen of andersoortige lampen gebruikt worden om de roeken te verjagen?

Roeken verjagen mag alleen maar met de middelen die beschreven zijn in de ontheffing van de provincie. Het verjagen gaat met speciale zaklampen waar specifieke functies op zitten. Andere manieren kunnen niet gebruikt worden omdat dit mogelijk averechts werkt.

Is het een idee om ooievaarsnesten te plaatsen bij P Nienoord? Meneer heeft ervaring dat roeken weg zijn omdat er ooievaarsnesten zijn.

Het klopt dat de roek een aantal natuurlijke vijanden heeft, o.a. de ooievaar en de buizerd. Deze zullen zich niet op iedere locatie spontaan vestigen. Het is wel een mogelijkheid om met nestkasten voor roofvogels te werken waar dit kan/wenselijk is. Dit wordt dan meegenomen in de ontheffing.

Zijn er nog andere mogelijkheden onderzocht om te verjagen dan met licht en geluid?

Ja, naast verjagen kan ook gebruik gemaakt worden van glinstertjes of nep-roofvogels enz., maar roeken zijn slimme vogels en hebben al snel in de gaten dat dit geen ernstige bedreigingen zijn. Ook worden wel alarmpistolen, maar ook dat heeft maar een beperkt effect. Uit ervaring blijkt dat dat het werken met vrijwilligers met zaklampen het beste resultaat heeft.

Vragen over de wettelijke bescherming

De roeken schreeuwen de hele dag door, niet alleen 's ochtends en 's avonds. De overlast is de hele dag door. Ook in de landen om ons heen is roekenoverlast en daar wordt tegenop getreden.

In Nederland wordt de roek beschermd door de wet Natuurbescherming en mag er niet zonder meer tegenop getreden worden. Op basis van een goed beheerplan kan bij de provincie ontheffing aangevraagd worden om roeken op overlastlocaties te verjagen. Er moet dan wel een alternatieve broedlocatie voor de roek aanwezig zijn.

Geldt het aanvragen van ontheffing voor de hele gemeente of voor de locaties?

Waar je precies ontheffing voor aanvraagt, is onderdeel van het beheerplan en van de scenario's. In het beheerplan kun je bijvoorbeeld aangeven dat je een ontheffing aanvraagt voor een locatie waar meer dan 25 nesten zitten op locaties binnen de bebouwde kom.

Gaat het slecht met de roek? Graag een nadere onderbouwing.

Landelijk gezien gaat het slecht met de roek, in het noorden niet. De landelijke afname gaat sneller dan de groei/toename in het noorden.

Er zitten roeken recht boven het huis. Heb ik dan het recht om ze te verjagen?

Nee, de roek is een beschermde vogel en mag niet verjaagd worden. Voor het verjagen van de roek moet een ontheffing bij de provincie aangevraagd worden.

Kan de gemeente aangesproken worden op het niet verwijderen van de nesten?

Nee, de gemeente mag niet zomaar nesten verwijderen. Bovendien is het geen wettelijke taak van de gemeente om roekennesten te verwijderen. Als inwoner kun je de gemeente er wel op attenderen door het indienen van klachten. Maar het voor de gemeente geen verplichting.

Ik doe al jaren actief mee aan weidevogelbeheer. Er is echter geen weidevogel meer te bekennen. Ze zijn allemaal door de roeken verjaagd. Bovendien leidt het tot grote financiële schade: maisplantjes worden opgegeten, plastic om de hooibalen wordt stuk gepikt enz. Via faunaschade wel een deel van de schade vergoed gekregen, maar slechts tot 80 %. Geklaagd bij de gemeente, maar die zei hier niets tegen te kunnen doen. Doorverwezen naar de provincie, maar die verwees weer terug naar de gemeente. En roeken verjagen mag niet.

Voor deze schade is het roekenbeheerplan geen oplossing. De gepresenteerde verkenning richt zich op het voorkomen van overlast in de woonomgeving. Dit betreft de mogelijkheden voor het verplaatsen van broedlocaties. Het aantal broedparen verandert hiermee niet.

Verzoek om bij de provincie te pleiten voor aantalsbeheer; dit ivm via het faunafonds onvolledig vergoedde landbouwschade, en predatie van weidevogels

Een ontheffing voor het tegengaan van overlast moet samengaan met bescherming van nieuwe broedlocaties. Eventueel aantalsbeheer van roeken valt niet onder het takenpakket en de bevoegdheid van de gemeente. In deze discussie wil de gemeente zich nu ook niet mengen, omdat het een heel ander uitgangspunt is dan roekenbeheer gericht op bescherming van de roek.

Er zijn toch meer invalshoeken om roekenbeheer toe te passen? Wat is bekend over de biotoop van de roek? Als we zorgen voor goede broedlocaties in het buitengebied, zoals rond parkeerplaatsen bij benzinepompen, verkassen de roeken daar vanzelf naartoe

Dit is een spoor waar het college inderdaad ook op inzet. Samen met andere gemeenten in de regio gaan we het gesprek aan met provincie en natuurbeheerders. Met als doel samen op te trekken en samen te werken in het aanbod van goede alternatieve broedlocaties in het buitengebied. Dit is iets wat op de (middel)lange termijn resultaat kan hebben (5-30 jaar). Deze verkenning is gericht op het tegengaan van overlast op de korte termijn (komende 4 jaar)

Mogen we de nesten die er nu zitten, weghalen?

Nee, het weghalen van nesten is verboden. Roeken zijn beschermde vogels en ook de nesten van roeken zijn jaarrond beschermd, zelfs al zijn ze leeg.

Kan de roek niet van de lijst van beschermde vogelsoorten afgehaald worden?

Daar gaat de gemeente niet over. We proberen binnen de gestelde wettelijke kaders een oplossing te vinden.

Hoe strafbaar is het verjagen van roeken?

Er staat een geldboete op het verjagen van roeken. De boete loopt substantieel op met het aantal verjaagde roeken.

Waarom kan men in Assen wel verjagen zonder ontheffing?

Deze vraag komt voort uit een bericht in de krant rond 9 februari over mysterieuze verdwijning van roekennesten. Dat men zou mogen verjagen zonder ontheffing is niet de juiste conclusie. Ook in de provincie Drenthe heeft een gemeente een ontheffing nodig voor het verstoren van een roekenkolonie. Deze is nu door het verdwijnen van de nesten door de provincie ingetrokken. Via deze link vind u meer informatie:

<https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/14404610/zoveel-verdwenen-roekennesten-in-assen-is-helemaal-niet-zo-gek>

Vragen over het proces

Wat wordt verstaan onder een melding?

Op de website van de gemeente Westerkwartier staat een 'inventarisatieformulier roeken'. Via dit formulier kan aangegeven worden waar de overlast van roeken is en waar de overlast uit bestaat. De meldingen worden per huishouden, per jaar geregistreerd. Het heeft dus geen zin om meerdere meldingen per huishouden te doen. Wel per jaar.

Vanaf mei 2019 zijn we al bezig met het roekenprobleem. We zijn vanuit de gemeente doorverwezen naar de provincie en die weer verwezen naar de gemeente. Daarna bleef het weer een tijdje liggen vanwege ziekte. We zijn nu minstens 3 jaar bezig. Hoe kan het dat 5 andere gemeenten in de provincie het al hebben opgelost en wij hier nog niet.

In 2019 heeft het college besloten om niet tot roekenbeheer over te gaan, maar wel vinger aan de pols te houden en te inventariseren waar en wat de meldingen zijn. Op basis van het aantal meldingen en klachten, is vorig jaar besloten om toch met een bureau in zee te gaan om te kijken of er een roekenbeheerplan opgesteld kan worden en waar dat dan uit bestaat. En op dat punt staan we nu. Het proces van verkenning is bijna afgesloten en we gaan nu over naar besluit over het vervolg. Ervaring is dat er op dit gebied jaren aan voorbereiding aan vooraf gaat. Bovendien is er veel geld mee gemoeid en dat ligt niet zomaar op de plank.

Scenario A is niets doen, staat dit als A, omdat de gemeente dit scenario prefereert vanwege het kostenaspect?

Nee, het college en de raad willen graag meerdere scenario's zien, maar hebben nog geen besluit genomen. De volgorde heeft niets te maken met voorkeuren. We geven van alle scenario's aan wat de voor en nadelen zijn en de kosten. De raad neemt een besluit. Dit had ook op C kunnen staan.

U heeft het over 3 scenario's die voorgelegd wordt aan het college, maar wat gaat nu als advies naar het college? Want het advies kan wel eens bepalend zijn voor het besluit dat het college neemt en voor de ontheffing van het besluit van de provincie.

We hebben als opdracht van het college meegekregen om 3 scenario's uit te werken. Op dit moment is nog niet duidelijk wat het advies zal zijn. Dit hangt van meerdere factoren af, o.a. de inzet van vrijwilligers, de geschiktheid van alternatieve locaties enz. We moeten het probleem niet verplaatsen naar een locatie elders in de gemeente. Er komt ook nog een infoavond voor omwonenden van mogelijke alternatieve locaties. We willen een advies geven op basis van goede informatie.

Wat zijn de kosten?

De verschillende scenario's hebben verschillende kostenplaatjes. Hoe hoog deze precies zijn is nog niet helemaal duidelijk. We werken naar aanleiding van de uitkomsten van de

avonden verder uit wat de kosten en opbrengsten zijn van de verschillende scenario's. Dit hangt o.a. ook af van de inzet van vrijwilligers. Door de inzet van vrijwilligers kunnen de kosten gedrukt worden. Maar er dient bij scenario 2 en 3 wel rekening gehouden worden met een paar ton voor 4 jaar.

In meerdere gemeentes wordt eenzelfde soort beheerplan uitgevoerd. Hoe is de kans van slagen?

De resultaten zijn eigenlijk wel goed als er volgens plan gewerkt wordt. Het verjagen met vrijwilligers speelt een belangrijke rol. De gemeente moet zorgen voor goede beheerlocaties.

Moet er niet een bepaald budget gereserveerd worden voor de roekenbestrijding?
Jazeker, is ook onderdeel van het advies aan het college.

Jullie tijdspad is wel heel optimistisch. Gaat het lukken om het college nog voor de verkiezingen een besluit te laten nemen?

Het klopt dat het een krappe planning is, maar we proberen het voor het nieuwe broedseizoen geregeld te hebben.

Zijn er al gemeenten waar het beheerplan goed werkt?
Ja, er zijn gemeenten met positieve ervaringen.

Over de vrijwilligers:

Wat wordt er van vrijwilligers verwacht?

Vrijwilligers kunnen een belangrijke bijdrage leveren door 2x per dag ('s avonds en s morgens) met een sterke lamp roeken te verjagen van de overlastlocaties. Dit is nodig vanaf de start van het broedseizoen (rond februari) tot het eerste ei is gelegd (april). De verjaagactie is goed te combineren met het uitlaten van de hond. Wie 'dienst' heeft wordt in overleg met andere vrijwilligers in de wijk afgesproken. De vrijwilligers worden begeleid door een ecologisch adviseur. Van vrijwilligers wordt verwacht dat ze een instructiebijeenkomst bijwonen voor het begin van het broedseizoen (rond de jaarwisseling).

Wanneer komt de vrijwilliger in beeld?

Voor het opstellen van een goed beheerplan, moet wel zicht zijn op het aantal vrijwilligers wat bereid is een bijdrage te leveren om het beheerplan succesvol te maken. Daarom willen we nu graag de vrijwilligers in beeld hebben. Op het moment dat de Provincie een ontheffing heeft verleend, wordt een beroep gedaan op vrijwilligers. De vrijwilligers krijgen van tevoren een training/instructie. Het gezamenlijk verjagen/lokken gebeurt op z'n vroegst begin 2023.

Voor wanneer moeten vrijwilligers zich aanmelden?

Graag voor eind van deze maand, dan kan het aantal vrijwilligers opgenomen worden in het voorstel.

Hoeveel vrijwilligers zijn er nodig?

Zoveel mogelijk. Hoe meer mensen 's ochtends en 's avonds een rondje lopen, hoe lichter het werk en hoe meer kans op succes.

Als we de roeken verjagen, moeten we dan ook mee als ze ergens gaan nestelen op een risicolocatie?

De inzet van vrijwilligers is met name gericht op het verjagen van de roeken op de huidige locaties. Mochten de roeken zich willen gaan nestelen op een risicolocatie, dan is de kans groot dat er uit de omgeving ook spontaan vrijwilligers opstaan om de roeken daar te verjagen.

Over de overlastlocaties:

Welke overlast wordt gemeld?

Het soort overlast dat het vaakste gemeld wordt is geluidsoverlast, vooral aan het begin en eind van de nacht. Veel inwoners melden dat ze niet meer met het raam open slapen, of oordoppen gebruiken. Ook melden mensen slaapproblemen, ook van kinderen. Vogelpoep komt op de tweede plaats als bron van overlast, vooral in de tuin, waardoor mensen de was niet buiten kunnen hangen, niet meer buiten zitten, of veel extra werk hebben aan het schoon maken van ruiten of tuinmeubels. Ook mijden mensen wandel- of fietspaden waar roeken boven broeden. Gemelde schade betreft vooral schade door kleurverandering van autolak door vogelpoep en verminderde opbrengst van zonnepanelen. Regelmatig wordt gemeld dat er geen andere zangvogels meer in de tuin te zien zijn. Enkele inwoners melden dat ze geen overlast ondervinden van de broedende roeken en waarde hechten aan een goede bescherming.

Is er vanuit Oostindie geen overlast gemeld?

Voor zover niet bekend, maar wordt nu als locatie meegenomen.

Zijn de locaties met ernstige overlast de locaties die op het plaatje staan ingetekend?

De locaties Auwemalaan, Oldebertweg en Pierkesveld zijn locaties met ernstige overlast. De Watermuldersweg valt ook onder Pierkesveld.

De andere 2 locaties (Nienoord P en kerk Tolbert) worden nog niet als ernstige locaties beschouwd. Er zijn 2 meldingen bekend van locatie Nienoord P.

Wat betreft de alternatieve locaties: is daar iets over te zeggen of is dat top secret?

Ja, op dit moment delen we die informatie nog niet. Volgende week is nog een informatieavond in Zuidhorn en daarna is nog een informatieavond met omwonenden van mogelijke beheerlocaties. We willen deze omwonenden niet het gras voor de voeten wegmaaien

Is het mogelijk een geluidsmeting te doen aan de gevel? Mevrouw vermoedt dat dit boven wettelijk toegestaan maximum ligt

We kunnen hier geen vergelijkbaar onderzoek over vinden maar we gaan dit navragen bij een geluidsspecialist.

Is het NAM-park in beeld als beheerlocatie?

Ja, het NAM-park is in beeld

Over mogelijke tegenstand beheerplan

Zijn jullie wel eens mensen tegengekomen die positief zijn over de roek?

Jawel, niet iedereen ervaart overlast. Er zijn ook voldoende mensen die geen overlast ervaren. Ook zijn er organisaties die zich juist inzetten voor de bescherming van soorten.

Is erover nagedacht dat er heel veel mensen zijn die geen last hebben van de roeken en die tegen het verdrijven zijn en die mogelijk straks achter ons aan komen (agressie).

Juist daarom is communicatie zo belangrijk en is die ontheffing nodig. Naast roekenverjaging speelt ook zeker roekenbescherming. We willen de roeken verjagen van de overlastlocaties en bescherming bieden op de beheerlocaties. Voor het verlenen van een ontheffing door de provincie geldt ook nog een bezwaarprocedure. Hierover moet ook goed gecommuniceerd worden.

Over communicatie

Wordt er ook publiciteit gegeven aan het doen van meldingen van klachten?

Omwonenden van de locaties kunnen zelf burens aanspreken op het doen van een melding.